

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

In deze brief informeren wij uw raad dat op 18 april 2023 de Voortgangsrapportage 2023 Regionale Energie Strategie (RES) Rotterdam Den Haag en het Plan van Aanpak 2022-2026 voor deze zelfde RES door het college zijn vastgesteld.

Het plan van aanpak geeft inzicht in de voorziene activiteiten van de RES regio Rotterdam Den Haag voor de periode 2022-2026 en beschrijft de focus, werkzaamheden en het samenspel tussen regiopartijen onderling en met de RES organisatie. De voortgangsrapportage beantwoordt de vraag in welke mate we als RES regio op koers liggen voor het behalen van de ambities zoals vastgesteld in de RES 1.0. Alle RES regio's in Nederland moeten een voortgangsrapportage opstellen en indienen bij het Nationaal Programma RES voor 1 juli 2023.

Met deze brief deze brief delen we deze documenten met u en geven we een beknopte toelichting op de inhoud.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Regionale Energie Strategie 1.0 (21bb4742)
- Startnota versnelling Zonne-energie (19bb13998)
- Leidraad Zonne-energie (21bb7438)
- Startnota versnelling Windenergie (19bb20299)
- De Leidraad Windenergie (20bb18854)
- Gemeentelijk visie op Waterstof (20bb7093)
- Rotterdamse Transitievisie Warmte (21bb4761)
- Rotterdamse Energiesysteemvisie (21bb12776)
- Coalitieakkoord 'Eén Stad' (22bb4153)

Toelichting:

In het voorjaar van 2021 is een belangrijke stap gezet om de energietransitie in de regio te versnellen met vaststelling van de RES 1.0 (21bb4742). Dit was het resultaat van de samenwerking in de RES regio Rotterdam Den Haag, waarin sinds 2019 samengewerkt wordt met 20 gemeenten, drie waterschappen en de Provincie Zuid-Holland om in regionaal verband uitvoering te geven aan het Nationale Klimaatakkoord uit 2019. In Rotterdam doen wij dit onder meer door uitvoering te geven aan onze eigen programma's zon en wind en de opgave warmte.

Bijdrage Rotterdam aan de RES Rotterdam Den Haag

In de RES 1.0 is vastgelegd dat de RES regio Rotterdam Den Haag 2,8 tot 3,2 terrawattuur (TWh) aan hernieuwbare elektriciteitsopwek zal bijdragen aan het landelijke doel om 35 TWh in 2030 te realiseren. Rotterdam heeft bij het opstellen van de RES 1.0 aangegeven bij te dragen aan de RES ambities door 750 megawatt (MW) zonne-energie en 350 MW windenergie te realiseren voor 2030. De huidige collegedoelstelling om 3,2 km² zonnepanelen te realiseren in 2026 zal voor een aanzienlijke versnelling zorgen. De collegedoelstelling 3,2 km² zon vertaalt zich ongeveer tot 710 MW. Op het gebied van windenergie heeft Rotterdam in eerdere convenanten afgesproken dat er 300 MW in de haven gerealiseerd wordt (havenconvenant) en 50 MW in het stedelijk gebied (stadsregioconvenant). Op dit moment is ruim 224 MW van die totale 350 MW gerealiseerd, waarbij we voor een deel van de resterende MW's zien dat realisatie onder druk blijft staan. Met deze voortgang op het vlak van zon en wind ligt de Rotterdamse bijdrage goed op koers voor de 2030 doelstelling van de RES.

In tegenstelling tot vele andere gemeenten in de RES regio heeft Rotterdam al een uitgebreid warmtenetwerk met restwarmte uit de haven als bron. In de RES werkt gemeente Rotterdam onder meer samen met omliggende gemeenten in een sleutelprogramma om te onderzoeken hoe wij huidige en nieuwe bronnen (restwarmte, geothermie) en bestaande en nieuwe infrastructuur zo efficiënt mogelijk kunnen zetten. Er zijn in tegenstelling tot zon- en windenergie geen concrete kwantitatieve doelen in de RES 1.0 geformuleerd waaraan wij kunnen bijdragen.

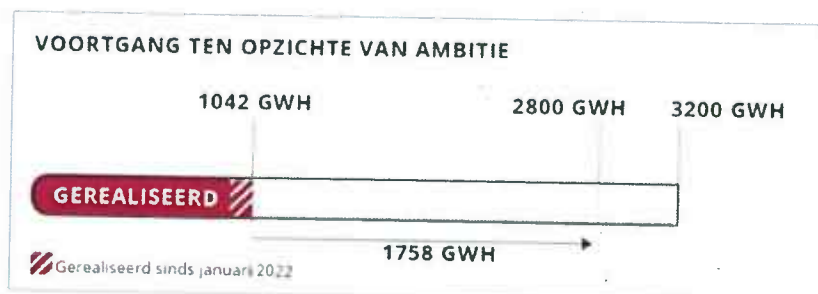
In het Klimaat Actieplan Rotterdam dat u eind april zult ontvangen wordt er uitgebreid ingegaan hoe in Rotterdam uitvoering wordt gegeven aan de energietransitie in het algemeen, waaronder ook de programma's zon en wind en de opgave warmte. Waarmee indirect ook wordt bijgedragen aan de ambities van de RES regio Rotterdam Den Haag.

Voortgangsrapportage 2023 RES Rotterdam Den Haag

De Voortgangsrapportage 2023 RES Rotterdam Den Haag rapporteert over de RES regio als geheel. Daaruit blijkt dat de RES regio, ondanks inspanningen mét resultaten, nog niet op koers ligt. Om de ambities uit de RES 1.0 in 2030 te realiseren zullen er extra inspanningen in de regio nodig zijn. Uit de inventarisatie onder gemeenten in de regio voor de voortgangsrapportage blijkt dat de ontwikkeling van nieuwe locaties voor windopwek en grote zonprojecten weinig voortgang laten zien. Projecten die gemeenten in de regio voor ogen hadden of geambieerd hadden, vallen weg. Hier is in Rotterdam geen sprake van.

Op het moment van peilen (februari 2023) is er 1,04 TWh (ofwel 1042 gigawattuur (GWh)) gerealiseerd. Dit betekent dat er in de periode tot aan 2030 nog 1,76 TWh (1758 GWh) gerealiseerd moet worden, om de onderkant van de ambitie (2,8-3,2 TWh, 2800-3200 GWh) te bereiken. Zie ook de onderstaande afbeelding.

Naast elektriciteit wordt er met de RES bijgedragen aan de warmteopgave. Hierbij ligt de nadruk op de ontwikkeling van gemeentegrensoverschrijdende ontwikkelingen. De voortgangsrapportage laat op het gebied van warmte voortgang zien en geeft tegelijkertijd aan dat er nog een lange weg te gaan is. Dit vraagstuk vereist een goede samenwerking tussen private en publieke partijen om schaarse warmtebronnen en netwerkcapaciteit op een betaalbare, eerlijke en rechtvaardige manier te verdelen. In de voortgangsrapportage wordt ook geconcludeerd dat de capaciteit, het bereik van de huidige warmtetransportleidingen en gebruikte bronnen in de gehele regio onvoldoende zijn voor het bereiken van RES ambities; uitbreiding hiervan is dus vereist.

Daarmee samenhangend is ook duidelijk geworden uit onderzoek van TNO dat er een collectief actieprobleem is in de regio. Kort gezegd betekent dit dat voor het gezamenlijk belang het beter zou zijn als er samengewerkt wordt, maar dat partijen onderling tegenstrijdige belangen, prioriteiten en verwachtingen van elkaar hebben die een dergelijke samenwerking juist ontmoedigd. Het resultaat hiervan is dat partijen niets doen en er een stilstand komt doordat ze afwachtend naar elkaar kijken, of dat partijen individueel aan de slag gaan en suboptimale keuzes maken vanuit de regio bezien. De huidige aanpakken in gemeenten en de regionale ontwikkelingen moeten dus beter op elkaar worden afgestemd. Om dit op te lossen wordt binnen de RES nu gezocht naar een kwartiermaker Warmte die inzichtelijk zal maken wat er voor de regio nodig is om coördinatie op regionaal niveau te bewerkstelligen en zo de samenwerking te bevorderen. Tegelijkertijd zijn de huidige wet- & regelgeving en financiële instrumenten onvoldoende om de warmtetransitie met voldoende vaart en omvang te realiseren.

Plan van Aanpak RES Rotterdam Den Haag 2022-2026

Het Plan van Aanpak RES Rotterdam Den Haag 2022-2026 geeft inzicht in de voorziene activiteiten van de RES regio Rotterdam Den Haag voor de periode 2022-2026. De samenwerking in RES verband en ondersteuning vanuit RES organisatie zal de komende periode focussen op de uitvoering van de ambities van de RES 1.0. Het is vooral gericht op de huidige collegeperiode en met name de jaren 2023-2024, inclusief een doorkijk naar de periode erna. De RES 1.0 is daarmee nog steeds actueel.

Er is nog geen RES 2.0 (ofwel RES Herijking) voorzien. Daarnaast is het oorspronkelijke idee om elke twee jaar een geüpdatete RES op te stellen losgelaten. De onzekerheden die er waren rond de aanstaande invoering van de Omgevingswet en het effect hiervan op het proces van de RES heeft gezorgd voor vertraging. Daarnaast zorgt de invoering van de

Omgevingswet ervoor dat processen, zoals de inspraak en beoordelingen van milieueffecten, in de RES anders ingericht moeten worden. Voor elk RES-proces wordt voortaan onderscheid gemaakt in twee documenten:

- Een voortgangsrapportage (zoals de Voortgangsrapportage 2023 RES Rotterdam Den Haag), die tweejaarlijks wordt aangeboden aan Nationaal Programma RES en PBL. Deze voortgangsrapportage heeft geen kaderstellend karakter en is daarom niet plan-m.e.r.-plichtig.
- Een RES Herijking. Deze heeft geen vaste ritmiek meer zoals de oorspronkelijke RES bedoeld was, omdat het om regionaal maatwerk gaat. Dit document wordt in veel gevallen wel plan-m.e.r.-plichtig.

De conclusies van de Voortgangsrapportage 2023 RES Rotterdam Den Haag zijn ook meegenomen in activiteiten volgens het Plan van Aanpak RES Rotterdam Den Haag 2022-2026. De rapportage laat onder meer zien dat de ambities voor 2030 nog niet in het verschiet liggen en dat een verdere versnelling nodig is om te komen tot locaties voor realisatie van grootschalige opwek van elektriciteit. In het plan van aanpak staat onder meer dat zoekgebieden verder worden uitgewerkt en geconcretiseerd tot zoeklocaties met betrokken partijen. Een voorbeeld hiervan voor Rotterdam is het OER-project (Opwek Energie op Rijksvastgoed) A15.

Waar projecten niet vanzelf van de grond komen, gaat de RES helpen met het kickstarten van projecten. Ook wordt onderzocht hoe een sub-regionale en/of lokale aanpak rondom verschillende thema's/projecten tot versnelling kan leiden. Gezien de grootte van de RES regio Rotterdam Den Haag kan het effectief zijn om in sub-regio's te werken. Voor de warmteopgave wordt onder meer een concrete procesaanpak opgesteld met een kwartiermaker, onderdeel hiervan wordt hoe een bovenlokale coördinatie en regie hiervoor opgetuigd kan worden.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

De jaarlijkse bijdrage van gemeenten aan de Regionale Energie Strategie Rotterdam Den Haag wordt in 2023 verhoogd met 17 procent. Dit betekent dat de bijdrage voor Rotterdam in 2023 €46.800 wordt. Deze kosten zijn in 2023 gedekt vanuit het programma Energietransitie.

De secretaris,
V.J.M. Roozen

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De burgemeester,
A. Aboutaleb

Bijlagen:

- Plan van Aanpak RES Rotterdam Den Haag 2022-2026
- Begroting behorende bij Plan van aanpak RES Rotterdam Den Haag 2022-2026
- Voortgangsrapportage 2023 RES Rotterdam Den Haag